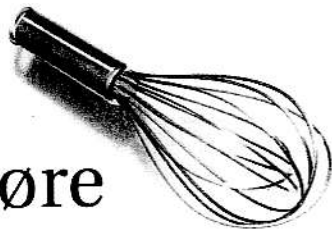

Vaffelrøre

AV JENS PETTER GITLESEN

Artikkelen «Opplæring uten vafler» som jeg skrev i Spesialpedagogikk nr. 6/2007 har vakt reaksjoner. I Spesialpedagogikk nr. 2/2008 skriver Ullebø at hun vil rette opp en del av mine «lite presise og uholdbare påstander». Ullebø beskriver hvordan hun oppfatter forholdene i Hordaland og hvordan systemet er ment å fungere. Jeg ser ikke at hun klargjør noe som helst:

1. I Hordaland fylkeskommunes dokumenter, arkivsak 200600739-1, leser jeg: «Planar for opplæring i skole skal i utgangspunktet ikkje strekke seg over meir enn tre år. Måloppnåing og endring av måla i IOP skal vere retningsgevande for om det er grunnlag for søknad om 4. eller 5. opplæringsår etter § 3-1, 5. ledd». Fylkestinget ga sin støtte til saken den 13. juni 2007. Vedtaket er direkte i strid med forskriften til opplæringsloven, § 6-19 pkt. g, som sier at sakkyndig vurdering ved inntak skal uttale seg om behovet for utvidet tid i den videregående skolen.

2. Fylkesordfører Torill Selsvold Nyborg sin påstand om at retten til utvidet tid i den videregående er koblet til medisinske vurderinger, er skivebom og vel så det.

3. «Den videregående opplæringa er en eneste stor overgang fra grunnskole til voksenaliv», skriver jeg. Dette må vitterlig være en konstatering. Ullebø viser en imponerende kreativitet når hun leser utsagnet normativt og negativt. Viljen til å forstå tekst synes å være fraværende. Utsagnet om at «grunnskolen er pedagogenes domene»

mens «videregående skole tilhører lektorene», bør Ullebø kunne forstå, selv om «ein lektor t.d. kan ha hovudfag i spesialpedagogikk». Flere eksempler finnes.

4. Jeg er enig med Ullebø i at undervisninga burde være på de arenaene som er best tjenelig. Problemet er eksemplene på det motsatte.

5. Ullebø uttaler seg om forhold hun ikke kjenner til når hun kritiserer min fremstilling av denne jenten med Down syndrom. Slikt er ikke uvanlig.

Jeg er enig med Ullebø i at undervisninga burde være på de arenaene som er best tjenelig. Problemet er eksemplene på det motsatte.

Fra klagesaker er jeg godt kjent med flere tilfeller hvor den sakkyndige ikke hadde truffet eleven.

6. Blant personer med rett til individuell plan, er det få som har en slik plan. De som har en slik plan, har sjelden en brukbar plan. For eleven er det likegyldig hvilket forvaltningsorgan som ikke har gjort jobben sin.

7. Ullebø hevder at retten til individuell plan er godt nok hjemlet. Hun tar feil. Årsakene er åpenbare: For det første har ikke elever som bare mottar opplærings tjenester, rett til individuell plan. I slike tilfeller er det smått med lovpålagt samordningsverktøy. For det andre har alle tjenesteytere, utenom skolen, plikt til å utarbeide individuell plan for de som har denne retten. For det tredje er individuell plan ikke utdanningsdirektørens tilsynsfelt. Fylkesmannens tilsyn med sosialtjenesten dekker vanligvis ikke skolen. Koblingen individuell plan og skole er derfor ikke under klare og gode tilsynsordninger.

8. Ullebø burde kanskje vært kjent med opplæringslovens unntaksbestemmelser (§ 5–5). Læreplanen er en forskrift. Spesialundervisning er reguleringen på de opplæringsfelt hvor det er urimelig å benytte læreplanen. Dette presiseres også i tilsynsrapporten med

spesialundervisningen i Hordaland fylkeskommune: «*Dokumentasjon viser at elever på «Innleiande VG1» har avvik frå læreplan. Dermed må det liggje føre eit vedtak etter §5-1 og IOP».*

9. Ullebø utnevner meg til forbundsleder i NFU. Forbundslederen er Helene Holand. Ullebø er den første som ikke har sett forskjell på oss.

Ullebø viser til formelle vedtak, styringsdokumenter, formelle institusjoner og mulighetene dette gir. Jeg beskrev hvordan systemet *kan* fungere. Hvis Ullebø vil ha slik innsikt, bør hun begynne å lese fylkesmannens pålegg, spesielt observasjonene som ligger til grunn for påleggene.

Det er ingen selvfølge at fylkesmannens pålegg følges opp. Jeg kjenner til de samme avvikene som er gitt i tre etterfølgende tilsynsrapporter med samme skoleeier. Når det gjelder videgående skole, har fylkesmannen stort sett opphevet fylkeskommunens vedtak med samme begrunnelse i alle de klagesakene jeg er kjent med. Her er hovedargumentet for å gi tilsynsorganet sanksjonsmuligheter: Påtalte lovbrudd rettes ikke opp. Fjorårets nasjonale tilsyn med spesialundervisning, viste lovbrudd i ca. 90 % av tilfellene. I det store flertallet av fylkeskommunene ble det avdekket manglende og/eller man-

gelfulle enkeltvedtak, manglende og/eller mangelfulle sakkyndige vurderinger, manglende og/eller mangelfulle IOP, manglende og/eller mangelfull evaluering av IOP, manglende og/eller mangelfullt internkontrollsystem.

Den som leser Smith-utvalgets innstilling til opplæringsloven, vil se at utviklingen ikke nødvendigvis har gått fremover. Argumentasjonen er den samme i dag som på 1990-tallet: Vi har et godt lovverk som dessverre ofte ikke følges.

Regjeringen har nedsatt Midtlyngutvalget som skal vurdere de fleste sider av spesialundervisningen. Utvalget ledes av Trondheims kommunaldirektør for opplæring. Tilsynsrapporten med spesialundervisningen i Trondheim fastslår at kommunen har mye å lære og lite å tilføre resten av landet. I Trondheim hadde de blant annet en lokal bestemmelse som sa at lese- og skrivevansker ikke ga rett til spesialundervisning.

Ingen har hevdet at alt er galt med spesialundervisningen alle steder, men noe er galt de fleste steder. Enkelte elever kan rammes hardt. Ingen vet hvor mange som får meningsløs opplæring. Det er ille at fagfolk verken leser klagesaker eller tilsynsrapporter. Gjør dette Ullebø, du vil få ny innsikt. ■